

Núm. 32
Març 2017

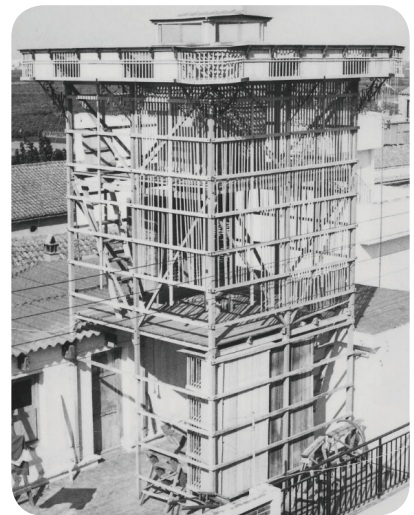
CANTALS

Taller d'Història Local de Godella

Edició
gratuïta

Colombicultura a Godella

Darrers actes Any Pinazo

A la búsqueda de un maestro perdido

Antonio Llorens Gallego

Taller d'Història Local de Godella

Plaça de l'Horta, 1 - Baix Esquerra

(junt Col·legi El Barranquet i C/ Bonavista)

Apartat de Correus núm. 129

46110 Godella (València)

www.tallerhistoriagodella.org

Twitter: @TdH_Godella

www.facebook.com/tallerhistoriagodella

correu@tallerhistoriagodella.org

Horaris

Dimecres i dijous, de 17 a 20 hores.

Dimecres, de 21:30 a 0 hores.

(a concertar prèviament altres dies i hores)

Fe d'errates Cantals 31

En el Cantals 31, pàgina 6, en l'article "Notetats de l'Àrea de Publicacions i Comunicació", hi ha un gran error, en afirmar que César Vercher, en el recital "Pinazo en versos", realitzat al Capitoli, actuava com a poeta i no com a presentador. Bé, el presentador de l'acte va ser César Vercher, però també hi va intervenir com a poeta, delectant-nos amb una creació seua. Nerea San Félix i Francesc A. García van contribuir a l'engrandiment de l'acte, col·laborant amb el presentador.

En el mateix número de Cantals, l'article titulat "Arrelament de la congregació del Sacre Cor de Jesús a Godella" (pàg. 14 i següents), apareix sense signar, per error: el seu autor és Pedro-Fernando Gálvez Gonzalo.

Sentim molt totes dues errates i sol·licitem la comprensió dels afectats i dels lectors. Gràcies.

SUMARI

Racó del President pàg. **3**

Àrea d'Arxius pàg. **4**

Àrea Publicacions i Comunicació pàg. **5**

Darrers actes de l'Any Pinazo
al mes de novembre pàg. **6**

Presentació del llibre
José Corell Benavent, Maestro y pintor pàg. **9**

Antonio Llorens Gallego
A la búsqueda de un maestro perdido pàg. **11**

Un possible agermanament entre
Lanuvio, Burjassot i Godella pàg. **14**

Cantals dona l'enhorabona a... pàg. **16**

La Colombicultura a Godella
Art i esport; esport i art pàg. **18**

Establiments on es poden adquirir Quèrns pàg. **22**

Sol·licitud d'admissió com soci/sòcia pàg. **23**

Núm. 32 - Març 2017

CANTALS

Revista informativa editada per

Dipòsit Legal: V - 1312 - 2015

Tiratje: 200 exemplars.

Edició no venal (gratuïta)

Coordinació
Julio Montagut

Assessors lingüístics i traduccions
Joan Silvestre
Antoni Portilla

Disseny i maquetació:
Ismael Llorens

EL RACÓ

DEL PRESIDENT

Josep Vicent López Gil

*President del
Taller d'Història Local de Godella*

Torne a aquest racó de nou, després de quasi un any d'absència d'ell; absència no elegida però en moltes ocasions les circumstàncies manen i a hores d'ara és així en la meua vida. Malgrat això, estic segur que heu gaudit com jo de les dues persones que han fet que aquesta absència es notara poc, sinó res. Gràcies a d'ells des d'ací.

Com ja coneixeu, el Taller ha encetat una nova col·lecció al si de les seues publicacions, els monogràfics. Confie que a aquells que ja heu tingut el del mestre i pintor José Corell Benavent a les vostres mans, us haja agradat i als que no, vos anime -als associats- a retirar-lo de la nostra/vostra seu i als que no ho sou a adquirir-lo als llocs habituals de venda de les publicacions del Taller, que trobareu en un altre indret d'aquest Cantals. També vos convida -com no?- que s'hi associeu perquè a la fi el Taller és de tots i per a tots i amb la xicoteta inversió econòmica que es fa amb el pagament de la quota anual, que es paga de forma semestral, són moltes coses les que es fan i poden fer-se, les quals sense aqueixes aportacions no permetrien que, per exemple, aquest nou CANTALS arribara a les vostres mans i a les de tantes altres persones bé siga al format electrònic, bé al de paper.

De vegades, quan mire en retrospectiva el temps transcorregut des d'aquelles primeres reunions fetes al menjador de casa, quan vivia amb la meua família a la Pujada de l'Ermita, durant l'any 94 -sí, 1994- me'n adone que potser té més importància de la que jo mateix li done al camí que hem fet fins avui.

Camí i caminades, que ben bé podrien definir-se com aquelles que Llach descriu a la cançó "Que tinguim sort": "...no demanes un camí planer, ni estels d'argent, ni un demà ple de promeses sols, un poc de sort, i que la vida ens done un camí ben llarg".

No crec que faça falta que desgrane cadascú dels versos per dur-los al nostre cada dia del Taller, especialment per aquells que d'alguna manera ens hem anat implicant al seu decurs al llarg dels anys, -tot i que hi haja hagut "guadianes" en aqueix temps.

Algunes persones, sobre tot d'altres indrets que volen intentar o han intentat experiències semblants a escala local -doncs és més difícil a aquesta escala que a esferes més amples- en ocasions i de manera més o menys formal, m'han traslladat la pregunta màgica: però com es fa una entitat com la vostra i com s'ho feu per anar endavant?

La resposta no es pot resumir en una sola frase, són molts compendis d'actuacions, d'actituds personals i col·lectives, unit a un amor i convenciment profund pel que fas, però sí que hi ha una cosa dins d'aqueixes actituds col·lectives que quan em pregunten sempre ressalte; l'actitud de renúncia personal que tots o gairebé tots hem tingut i tenim amb el padrinatge de les coses que fem, d'allò que tutelem i sempre per ressaltar el treball en equip, el treball de grup, el conjunt per damunt de les individualitats. Aqueixes actituds de renúncia -en ocasions perjudicials per als interessos particulars, personals o professionals, però acceptades pels que podien veure's més afectats- han enfortit l'esperit d'equip, han fet que els èxits -i també les fallades, que en tenim- siguen comuns i de tots i en definitiva, crec que li han donat al Taller un caire especial que considere encertat perquè a tots fa protagonistes.

Sobre "el camí ben llarg" de Llach...en això estem, entrant en els vint-i-tres anys d'edat de l'entitat i confiant que com Serrat cantava -estic hui cantaire- es puga entonar aquella de "fa vint anys que tinc vint anys" i fins i tot que s'arribe a poder dir i escriure des del Taller "fa quaranta anys que tinc vint anys".

Les receptes per arribar-hi segurament podran anar canviant al llarg del temps, la societat va mutant, les persones seran altres -esperem que n'hi haja- però valors com els que fins ara ens han conduït i en especial el d'allunyar els individualismes per potenciar el treball de conjunt, la imatge del Taller sobre les particulars de qualsevol dels seus integrants és molt possible que continuen sent pilars fonamentals. Perquè sense tots, no resta marge per a ningú.

E pluribus unum.

Jordi Durà Martínez

Seguint amb l'explicació dels continguts de la nostra Carta de Serveis vaig a referir-me seguidament al primer dels seus punts: "Recollida de documentació provinent de particulars, associacions, entitats i administracions públiques així com d'altres arxius". En el ja dilatat camí del nostre Taller, estem a prop de complir un quart de segle d'existència, el nostre patrimoni documental ha augmentat gràcies a la incorporació de diferents arxius i fons documentals. Si en un començament la nostra activitat arxivística es sustentava en la gestió de l'Arxiu llegat per En Ricardo García de Vargas, producte d'una vida com a cronista de Godella, poc a poc hem anat incorporant altres arxius i fons que podriem considerar rescatats de la seua desaparició. Són els casos de la Cooperativa La Favorecedora i de la Cooperativa de Vivendes El Fénix, ja que en ser enderrocat l'edifici on s'ubicaven estes entitats, allà al carrer Ample on ara està el mercat municipal, calgué realitzar una operació per tal que no foren llançats directament al fem. No sempre això ha estat possible i, per minusvaloració, altres fons documentals existents han acabat desapareixent per sempre. Insistim, cal prendre consciència que eixos conjunts documentals que poc a poc es van conformant com a conseqüència d'una activitat professional o associativa o festiva, etc, no han de comportar, quan estes activitats acaben, la seua desaparició. Estos conjunts documentals, si es conserven, queden com a testimoni d'una època i poden servir en un futur per a conèixer com era la Godella de certs temps. Citarem com a exemple d'esta actitud conscient respecte al valor patrimonial dels fons documental el fons del Club Dorna Godella cedit per Dolores Escamilla, el fons de la revista Godayla, el de l'Associació de Veïns, el de la Cambra Agrària i altres més que ens van arribar donats per persones concretes.

Dependentes de l'antiga Cooperativa La Favorecedora (Fotografia cedida per Teresa Bartual Llorens).

Juntament amb els fons com els anteriorment citats, hi ha les xicotetes aportacions que ens proporcionen els nostres conciutadants quan fan donació d'unes fotografies, publicacions i documents diversos que conserven a sa casa. Estes donacions són formalment rebudes mitjançant un document subscrit per ambdues parts (la donant i la receptora, el THLG) on queden estipulades les condicions de conservació i ús de les dites donacions. Altres vegades, si per qualsevol circumstància com el valor sentimental, no es vol fer-ne donació, amb la tecnologia digital disponible és possible fer una còpia de la foto, etc, de manera que l'original queda en mans del seu propietari i nosaltres incorporem al nostre arxiu, en este cas el fons documental del Taller d'Història Local de Godella, la imatge cedida. Podriem citar ara i ací molts casos però com que ja ho fem en l'apartat d'agraïments de Cantals...anem a continuar.

Una altra línia d'enriquiment documental del nostre arxiu que tenim present consisteix a accedir als fons documentals d'altres arxius i aconseguir còpies, si això és factible, d'aquells documents referents a Godella. Unes vegades la facilitat que ens ofereix internet ens possibilita accedir a Jordi V. Durà hemeroteques digitalitzades i disponibles per a tothom. Altres vegades és necessària una recerca més laboriosa als principals arxius públics, eclesiàstics, etc, que tenim al nostre abast. Això és interessant particularment per a disposar de documents més antics com són els protocols notariais d'èpoques inclús medievals.

I per acabar ens referirem a l'adquisició de documents que alguns particulars posen a la venda a través d'internet o per altres mitjans. En estos casos valorarem tant si el document ens interessa o no com també el seu valor monetari. Quan estos dos aspectes són considerats favorables, fem l'adquisició.

I així poc a poc anem creant la memòria material del nostre poble, Godella.

Àrea de

Publicacions i Comunicació

Una vegada finalitzat 2016, cal fer una ullada a aquest any per a poder realitzar un contrast entre els desitjos que expresàvem en finalitzar 2015 i l'aconseguit realment.

En primer lloc, respecte a la nostra revista més antiga, QÜERNS –Quaderns de Godella, es va decidir ajornar-ne el número 7 a enguany, ja que volíem posar en marxa una nova col·lecció, dedicada a monografies sobre Godella (personatges, entitats, associacions, etc.), cosa que hem aconseguit. La nova col·lecció - QÜERNS MONOGRÀFICS- el número 1 de la qual va ser presentat a Godella, el 30 de novembre de 2016, amb el títol “José Corell Benavent, mestre i pintor”, ja és una realitat. I en aquest any que comencem, respecte al QÜERNS que ja té sis números al carrer, volem iniciar una nova etapa, més alegre i dinàmica, amb un format similar al dels monogràfics.

Respecte a les publicacions periòdiques –Cantals-, seguim publicant els tres números anuals corresponents (29, 30 i 31), tot i que no en fem cap número extraordinari. Per a pal·liar aquesta asimetria, en la versió en paper del número 31, es va modificar el tamany de la revista, que és ara DIN A4 de manera que guanya en presentació i qualitat. A més vam poder fer dos llibrets de poesies, un per a l'acte de “Pinazo en vers” (realitzat al Capitolio) i un altre per al “Pinazo en vers 2.0” (realitzat a la seu de la SGAE, a València). També es va fer la digitalització en DVD del primer d'aquests actes, el qual vam tindre el plaer de gravar al maig de 2016.

Quant als intercanvis de llibres amb associacions semblants i entitats locals, l'any passat va finalitzar amb 104 entrades noves (42 llibres i 62 revistes), 1 DVD, 3 reproduccions típiques i 2 fullets descriptius de Lanuvio. En finalitzar 2016, també podem afirmar amb orgull que disposem d'una biblioteca de caràcter pluridisciplinar, que comprén més de 2.000 documents, entre llibres i revistes, aconseguits a través dels múltiples intercanvis amb associacions semblants a la nostra o amb serveis de publicacions municipals, i que segueix creixent a poc a poc.

Cal afegir, també, que l'any passat la premsa digital ens va publicar quatre articles, respecte a l'any Pinazo i a la presentació del QÜERNS –MONOGRÀFICS, núm. 1.

Per últim, vull destacar la magnífica labor que està realitzant la Comissió de Comunicació a la Xarxa, a través dels nostres comptes de YouTube, Facebook i Twitter, sota el guiatge dels nostres companys Francesc Arnau Chinchilla i Francesc García Ibáñez que, dia a dia, van posar a la web fotografies d'obres de Pinazo, amb motiu de la declaració de l'any Pinazo per part de la Generalitat, com també van arrebregar puntualment els esdeveniments culturals que es realitzen a Godella o fan referència als nostres personatges i la nostra història, fora de la localitat i difonen les nostres publicacions a socis i amics per mitjans electrònics i actualitzen la imatge que hem de donar a l'exterior, a través de les xarxes.

L'Àrea de Publicacions i Comunicació del Taller d'Història Local de Godella es congratula amb el poble godellenc d'haver aconseguit, a la fi, posar en marxa dues publicacions importants.

Per a l'any que acaba de començar, hem d'assenyalar que, dins dels nostres projectes està l'edició de quatre Cantals, tres ordinaris (32, 33 i 34) i un d'extraordinari, dedicat al doctor Peset Alexandre; seguir incrementant la nostra biblioteca d'estudis comarcals i locals amb nous intercanvis; publicar el número 7 de la nostra revista QÜERNS – Quaderns de Godella, incrementar la nostra presència en la premsa local i digital i, finalment, afegir que un altre dels projectes del Taller és la digitalització i edició d'algunes gravacions realitzades amb mitjans autòctons, de manera que també es puguin posar a la disposició dels godellencs. A hores d'ara es treballa l'edició de “Pinazo en versos”, que es va realitzar al Capitolio de Godella al maig de 2016, però en tenim algun més en preparació.

Esperem seguir informant a través d'aquestes pàgines en números següents.

Julio Montagut Marqués

Darrers actes de l'Any Pinazo al mes de novembre

Francesc
Arnau Chinchilla

El solista amb els compositors (Foto: Jordi V. Durà)

El passat 12 de novembre (dissabte), el Taller d'Història Local de Godella i altres persones vam ser convidats per la Casa Museu Pinazo al concert que, amb el títol de "Ignacio Pinazo: Analogías sonoras", es va celebrar a l'antic estudi del pintor. Ací podeu veure el programa:

Les obres eren totes de música contemporània i el solista (tot un talent musical del nostre poble) va fer servir un instrument que mai no havia vist ni escoltat (pense), però va ser tot un encert, malgrat la meua deficient formació en aquest tipus de música, poder fer un paral·lelisme amb la pintura de Pinazo. De ben segur que a la seua època era tan incompres com els compositors que ens van presentar les seues obres, basades en els seus quadres.

En finalitzar el concert, el vicepresident del Taller, Josep Vicent Llorens, acompanyat per alguns components de la nostra associació (Francesc García, Francesc Arnau i Julio Montagut), agraeixen a Asunción Tena, com a representant de la casa Museu Pinazo, el detall de l'acte i li fan lliurament de diversos DVD, elaborats pel Taller d'Història Local amb motiu de l'Any Pinazo".

En acabar, se'ns va servir un refrigeri a càrrec d'Asun i dels seus fills (El nostre company José Ignacio es trobava de viatge de treball per terres castellanes).

*El THLG agraïnt a la Casa Museu Pinazo la seua deferència
(Foto: Jordi V. Durà)*

L'altre esdeveniment del mes, amb un protagonisme molt especial del nostre Taller, va estar la segona representació del recital "Pinazo en versos", en aquesta ocasió a la ciutat de València. Ací us deixo la crònica que he publicat al meu blog "Noves llunes":

El passat dimecres, 16 de novembre, va tenir lloc a les 19 hores, després de molts entrebancs, dubtes i en-surts, la segona audició del recital "Pinazo en versos", que havíem interpretat al Teatre "Capitolio" de Godella, a la vesprada del dia 29 de maig.

En aquesta ocasió, també comptarem amb la col·laboració del col·lectiu "Concilyarte", de la ciutat de València, i, gràcies a ells, hem pogut fer aquest recital al cap i casal, que era la nostra intenció, després de veure el resultat al nostre poble. Gràcies a ells, també vam enriquir el recital amb les seues aportacions poètiques: "El guardaví" de Mila Villanueva, "La Alameda" d'Ana Noguera, i els dos poemes de l'Alba Fluixà, "Autoretrat" i "Pinazo". També és seu el mèrit d'haver fet l'espectacle a la Fundació SGAE, que ens va facilitar el seu teatre i els seus mitjans per a que tot sortís la mar de bé.

CASA MUSEO PINAZO

IGNACIO PINAZO: ANALOGÍAS SONORAS

Casa Museo Pinazo

12 de noviembre de 2016, 19:00

Bartolomé Llorens Peset
(Clarinet bajo/ Clarinete contrabajo)

Programa

Iván Martí Cano

Paisaje al Amanecer.

José Carlos Villena

Cobles sobre Pinazo
I. Autorretrato (1910).
II. Escena de playa.
III. Subida a la Ermita.
IV. Celaje.

Jose Luís Escrivà Córdoba

La colère d'une mer indéfinie.

Alberto Trabajos Moreno

Paseo.
Celaje.
Emparrado.

Voro García i Fernández

Traços, l'impuls del gest.

Juan Cruz Guevara

Celaje.
Fuegos Artificiales.

(Todas las obras son estrenos absolutos)

c/. Pintor Pinazo, 31 - 46110 Godella - Valencia - Tel.: 96 363 11 03 - Fax: 96 390 35 19
canamuseo@ignaciopinazo.com

Programa del concert "Ignacio Pinazo: Analogías sonoras", que es va celebrar a l'antic estudi del pintor organitzat per la Casa Museu Pinazo.

D'altra banda, malgrat que la base del recital era la mateixa que al primer, també cal destacar l'aportació inestimable de Leti García, que va afegir a les imatges de Nerea les seues pròpies i que va aconseguir que tot estigués on calia (parlant de les imatges sobretot).

No cal ni esmentar que l'aportació dels músics (Salvador Caballer Tarín i Josep Antoni Ferrando) va estar un dels factors fonamentals per tal que el recital fos tot un èxit (almenys qualitatiu), el mateix que va passar al recital de Godella. Ells van triar els temes per als nous poemes, tal com havien volgut les poetesses.

També vam poder gravar l'esdeveniment, gràcies a l'aportació de Dori, i ací podeu veure el resultat tots els que, per qualsevol raó, no van poder estar al nostre costat: <https://www.youtube.com/watch?v=6qsStrTfBh4>

Recitant el poema d'Estellés "Ignasi Pinazo" (Foto: Jordi V. Durà)

Per a finalitzar, cal agrair (com no?) al nostre Taller d'Història Local, i molt especialment al coordinador de Publicacions, Julio Montagut ja que, gràcies al seu esforç, s'ha fet el llibret amb els poemes, les imatges i les composicions del recital. S'ha realitzat un nou llibre-programa de poemes: llibret del "Pinazo en versos 2.0".

Ara tan sols resta una altra embranzida per dur el recital a altres terres del territori (Castelló, Alacant, Barcelona, Palma, Madrid...). El següent pas seria dur-lo a Nova York, Londres, París, etc. Això sí, amb traducció simultània. Però la veritat és que no són bon temps per a la lírica.

"PINAZO en versos 2.0" (Foto: Dori Palencia).

I ja per a finalitzar la relació dels esdeveniments de l'Any Pinazo del mes de novembre, hem de dir-vos que es va inaugurar el passat dia 3, al Museu l'Almodí de la ciutat de València, l'exposició "El desnudo en la obra de Pinazo", finalitzada al 8 de gener de 2017, i que s'afegeix a les que ja estaven en actiu i a les que properament vindran.

Presentació del llibre **José Corell Benavent,** maestro y pintor

Pedro Fernando Gálvez Gonzalo

*L'acte va tindre lloc al Centre Cultural "Villa Eugenia",
el dimecres 30 de novembre de 2016*

D'esquerra a dreta, César Vercher Palanca, presentador de l'acte; Pedro Fernando Gálvez Gonzalo i Salvador Carsí Martí, autors; Clotilde Corell Casanova, filla de José Corell; Josep Vicent López Gil, autor de la genealogia de José Corell i Julio Montagut Marqués, coordinador del llibre (fotografia: Jordi Durá).

El llibre, després de dos anys de treball d'investigación, cerca d'obres i d'entrevistes a tots els que van tindre alguna relació amb José Corell, ha estat presentat a tots els veïns i autoritats de Godella.

Ha estat escrit per Pedro Fernando Gálvez Gonzalo i Salvador Carsí Martí i hi figura un detallat estudi genealògic de José Corell realitzat per Josep Vicent López Gil.

La sala estava plena de gom a gom. Atrets, tant per l'obra com per la persona de José Corell, hi havia

veïns, amics, antics alumnes, professors, autoritats locals i representants de col·legis i estaments religiosos de la població, on Corell havia fet classe i pintat obres.

Va començar la presentació de l'acte César Vercher Palanca, membre del Taller d'Història Local de Godella.

Clotilde Corell Casanova, filla de Pepe Corell, va agrair al Taller d'Història que haja estat l'impulsor i finançador del llibre alhora que va dedicar unes paraules emotives i entranyables al seu pare.

Josep Vicent López Gil, president del Taller d'Història i autor de la genealogia de José Corell, va parlar sobre la funció cultural, d'investigació i arxiu que desenvolupa el Taller a la nostra població i la necessitat de rescatar la memòria col·lectiva d'aquest poble alhora que va sol·licitar a tots els que puguin, d'una manera o altra, que proporcionen la seua ajuda al Taller en qualitat de socis o col·laboradors.

Tatiana Prades Castells, regidora de Cultura i representant de l'ajuntament en aquest acte, va remarcar la quantitat de persones significatives existents al nostre poble, va manifestar la satisfacció de tindre en les seues mans un exemplar del llibre sobre la vida de José Corell Benavent i va reiterar que l'ajuntament sempre estarà reforçant la labor del Taller d'Història.

Julio Montagut Marqués, coordinador de publicacions del Taller d'Història i coordinador del llibre, va parlar, entre d'altres qüestions, de com i qui han fet possible aquesta realitat ajudant en uns altres menesters per a la publicació del llibre alhora que va presentar, amb aquesta obra, la nova col·lecció de publicacions del Taller, "Qüerns monogràfics".

A continuació, Pedro Fernando Gálvez Gonzalo, un dels autors del llibre, va subratllar com de prolífic va ser Pepe Corell al llarg de la seua corta vida com ho mostra la dispersió de la seua obra i va aventurar que, a pesar d'haver-ne localitzat prop d'un centenar, potser passen de 50 les que no s'han pogut trobar. Casualment, durant la confecció d'aquest article, una persona de Barcelona s'ha posat en contacte amb els

autors i ha enviat fotografies de 14 noves obres de José Corell amb una postil·la en la seua missiva que diu “...A Barcelona va fer retrats a polítics del règim i de burgesos”. Hi va ser conegut i cotitzat i sembla que el “boca-orella” va difondre el seu bon fer. Després d’aquesta estada a Barcelona, va tornar a Godella i es va casar”.

Els autors de l'obra, Pedro Fernando Gálvez Gonzalo i Salvador Carsí Martí, junt a la filla de José Corell, Clotilde Corell Casanova; a l'esquerra d'aquesta, hi ha Josep Vicent López Gil, autor de la genealogia de José Corell (fotografia: Jordi Durá).

Pedro Fernando va aclarir una qüestió confusa per a alguns veïns: el motiu pel qual no va signar Corell la seua magna obra al retaule de l'església de Sant Bertomeu Apòstol de Godella. Va dir que no va ser perquè es va col·locar el baldaquí davant de l'altar i aquest no permetia contemplar l'obra sinó uns altres motius que no va especificar.

Cal tindre en compte que Pepe Corell va acabar de pintar el retaule a l'agost de 1950 i el baldaquí s'hi va col·locar després, en 1954, amb motiu del bicentenari de l'església¹. Se'n va llevar a finals del segle XX.

Salvador Carsí Martí, coautor de l'obra, va començar dient el gratificant que havia resultat per a ell haver investigat la figura de Corell, ja que això li havia permès conèixer altres pobles i altres gents, on Corell havia pintat. Va fer esment de la qualitat humana de Corell com també de l'animositat amb què havien col·laborat aquelles persones a les quals havia demanat qualsevol informació sobre la seua persona i el

¹ En l'obra “*Recuerdos del bicentenario, el bicentenario del templo parroquial de San Bartolomé año 1954*” de Bartolomé Albert Soler, en la pàgina 77 diu “...Construir el baldaquino para cubrir el Altar Mayor sin destruir las pinturas murales”.

seu temps i, en especial, va manifestar el seu record entranyable a la tia Teresa, germana menuda de José Corell, que va morir un any abans de la presentació del llibre.

Aspecte que mostrava el Centre Cultural “Villa Eugenia” el dia de la presentació del llibre “José Corell Benavent, maestro y pintor” (fotografia: Jordi Durá).

Els autors del llibre, Pedro Fernando Gálvez Gonzalo i Salvador Carsí Martí (fotografia: Jordi Durá).

Finalitzat l'acte, hi va haver un refrigeri a càrrec de la família de José Corell.

ANTONIO
LLORENS
GALLEGO

A la búsqueda
de un maestro
perdido

Contrabajo.

Sonetos Nuevos Para
La
Orquesta de Requena.

Valencia.
Día 26 de Octubre de 1881.

Octubre
Antonio Llorens

Marcial García Ballesteros

Musicólogo.

Historiador.

Miembro del

Centro de Estudios Requenenses

La primera época dorada de la música bandística en Requena tuvo lugar entre 1886 y 1918 gracias a dos directores y compositores locales: Mariano Pérez Sánchez (1866) y José Cervera Cervera (1863), al cargo de las bandas de sus respectivas sociedades musicales.

Sin embargo, esto no habría sido posible sin las enseñanzas de su maestro, el también director y compositor godellense **Antonio Llorens Gallego**, casado en Requena en 1866 y afincado en esta ciudad, donde fue director de la Música Municipal entre 1875 y 1886.

El nombre de Antonio Llorens aparece en diversos artículos históricos sobre Requena, siendo citado en especial por el cronista Rafael Bernabeu en su *Historia de Requena* y otros escritos breves para revistas locales, como su *Anecdótico Filarmónico*. Pero nada profundo, su imagen física no se ha conservado y sus hechos, hasta que no hemos ordenado un poco esas citas y buscado en el Archivo Municipal, eran nebulosos. Incluso así, todavía son más las incógnitas que lo con-

seguido y tal vez la difusión de este artículo en su ciudad natal pueda ayudar a aportar más luz sobre un personaje tan interesante.

Antonio Llorens, hijo de Agustín Llorens e Isabel Gallego, todos naturales de Godella, se casa el 8 de febrero de 1866¹, a los veinticuatro años, con la requenense Plácida Gómez Montés, de tan solo diecisiete, hija del propietario local Faustino Gómez, en la iglesia de San Nicolás, patrón de la ciudad. Según su registro de defunción, nació en 1843.

En Requena nacerán, que tengamos documentados, tres hijos²: Antonio (1867), María Amparo (1868) y Lorenzo (1869), falleciendo el primero de forma prematura (1868). Desde el Taller d'Història de Godella nos informan de una cuarta hija, Ascensión, que podría haber nacido también en Requena con posterioridad a las fechas de los registros a los que hemos tenido acceso.

¹ Registro Civil de Requena, Libro de Matrimonios 1837-1870.

² Registro Civil de Requena, Libro de Matrimonios 1837-1870.

Los padrones municipales de estos años no reflejan la presencia de la familia Llorens-Gómez en la ciudad, aunque bien es verdad que el único padrón completo de esta época es el de 1871 y el siguiente de 1889, años en los que, a nuestro parecer, Antonio y los suyos pudieron no residir en Requena.

Es tan solo una idea, avalada por el continuo trasiego de compañías ambulantes por esta ciudad, pero el hecho de que el apellido Llorens lo lleven actores de estas compañías, como el famoso Manuel Llorens, me hace pensar que el joven músico llegara por aquí con alguna de esas *troupes* artísticas, se enamorara y se quedara, pues por más que he buscado, es el único godellense afincado en Requena en los años que abarcan los registros civiles que conserva el Archivo Municipal y que abarcan el periodo 1837 a 1870. Si hoy en día veinticuatro años es una edad en la que los músicos que quieren ser profesionales todavía están en un conservatorio superior, en aquellos años es normal que con esos años sus conocimientos musicales ya estuvieran suficientemente afianzados como para considerarse preparado y vivir de ellos.

Lo cierto es que no es hasta 1875 que Antonio surge en las actas municipales como músico, bien considerado además, pues cuando el ayuntamiento de Requena decide presupuestar consignación para contratar un director, parecen ya pensar en él al expresar³:

“Por el Sr. Presidente se manifestó que la cantidad consignada para Maestro director de Música no era suficiente para poder adquirir un buen Maestro, lo que ponía en consideración del Ayuntamiento. Enterada la Corporación y después de discutido el asunto, acordó por unanimidad se le den como gratificación para la enseñanza de los alumnos, doscientas cincuenta pesetas con cargo al capítulo de imprevistos”.

3 Acta de Sesión Ordinaria del Ayuntamiento de Requena (8 de agosto de 1875).

Llorens debía llevar ya algún tiempo dirigiendo a una de las bandas locales, entonces denominada Música Municipal, por cuanto en el acta de nombramiento, este se hace con carácter retroactivo⁴:

“Por el Sr. Presidente se manifestó que en vista de la autorización concedida por la Junta de Asociados en dieciocho de julio último, para nombrar Maestro Director de Música Municipal, y del acuerdo tomado por este Municipio en cuatro de agosto próximo pasado, se estaba en el caso de proceder a formalizar el respectivo contrato con el profesor D. Antonio Llorens y Gallego. En su virtud, el Ayuntamiento, teniendo presentes las relevantes circunstancias que concurren en dicho señor, acordó nombrar a D. Antonio Llorens Director de la Música Municipal de esta Ciudad con el sueldo de mil doscientas cincuenta pesetas anuales y doscientas cincuenta pesetas además de gratificación también anuales para la enseñanza de los alumnos, pagadas por fondos municipales por mensualidades vencidas y ciento veinticinco pesetas por gastos de viajes, por solo una vez, bajo las condiciones siguientes: El señor de Llorens vendrá obligado a asistir a todos los actos donde concurra la Música Municipal siempre que así lo ordene el Ayuntamiento, dirigir sus ensayos, instruir a sus individuos y dotarla de papeles y piezas musicales que sean necesarias. Dedicar dos horas diarias a la enseñanza gratuita de los alumnos que lo soliciten y sean considerados pobres por el Ayuntamiento. Este contrato regirá y será firme y valedero desde primero de julio de mil ochocientos setenta y cinco, hasta fin de junio de mil ochocientos setenta y nueve...”

Durante estos años y, como ya hemos citado, hasta 1886, dirige e instruye a los músicos requenenses,

4 Acta de Sesión Ordinaria del Ayuntamiento de Requena (21 de octubre de 1875).

haciéndose querer y obteniendo provecho de las facultades de aquellos jóvenes. Cuando en 1880, su alumno José Cervera accede a un puesto de clarinete como músico militar, compone una polca para banda titulada *La Despedida*, con la siguiente dedicatoria:

“Esta polka se la dedico a mi Maestro Don Antonio Llorens en el día de mi viaje. 20 de diciembre de 1880. José Mª Cervera”.

Omito, por su extensión, diversas citas al maestro en las sesiones municipales, varias de ellas relacionadas con el uso de los locales de ensayo o para la organización de los bailes de salón a celebrar en las épocas de Carnaval. Sabemos también de su habilidad como director de orquesta en las funciones de las ya mencionadas compañías itinerantes, así como de la solidez de la formación impartida a sus alumnos, por cuanto existe una anécdota sobre la suplencia en dicha dirección ejercida por el jovencísimo alumno Mariano Pérez Sánchez, con ocasión de una enfermedad de su maestro⁵, que parece datar de 1880, ya que se indica que el joven hace esta sustitución con tan solo catorce años.

De sus composiciones tan solo he localizado tres y una hoja suelta de lo que parece un cuaderno de bailables. La más conocida en Requena es sus *Lanceros Nuevos para la Orquesta de Requena, de 1881, cuya imagen de portada encabeza este artículo*.

La indicación de “nuevos” nos hace pensar que ya habría compuesto antes otras de estas danzas. Los lanceros eran una variante del rigodón francés, para varias parejas, destinadas a bailes de salón de cierto rango social. En Requena, el impresor Julián Aguilar, contemporáneo de Llorens, enseñaba a bailar estas danzas en su academia particular. Tengamos en cuenta que hablamos de una época en la

5 García Ballesteros, Marcial, Mariano Pérez Sánchez, 80 años de música requenense, Requena, Centro de Estudios Requenses, 1996, p. 26.

que, en los pueblos, el concepto de concierto musical esta todavía por desarrollar y las veladas musicales, tanto de banda como de orquesta, están dedicadas a bailes populares: valeses, polcas, mazurcas, pasodobles, minuetos, lanceros, etc.

Las otras composiciones de Llorens son una habanera, seguida de una mazurca titulada *La Lágrima*, en una instrumentación que parece ser de guitarra con acompañamiento (tal vez para rondalla); y una pieza para violín y piano cuyo título está algo borroso pero que parece ser: *Pardalulet*, lo que nos llevaría a sus raíces valencianas, tal vez como deformación de la palabra "Pardalet", es decir "Pajarillo". Esta obra, aunque no indica un tipo determinado, parece ser una composición más seria, como de concierto, por su extensión y por los pasajes de dificultad dedicados en especial al violín, pero también al piano.

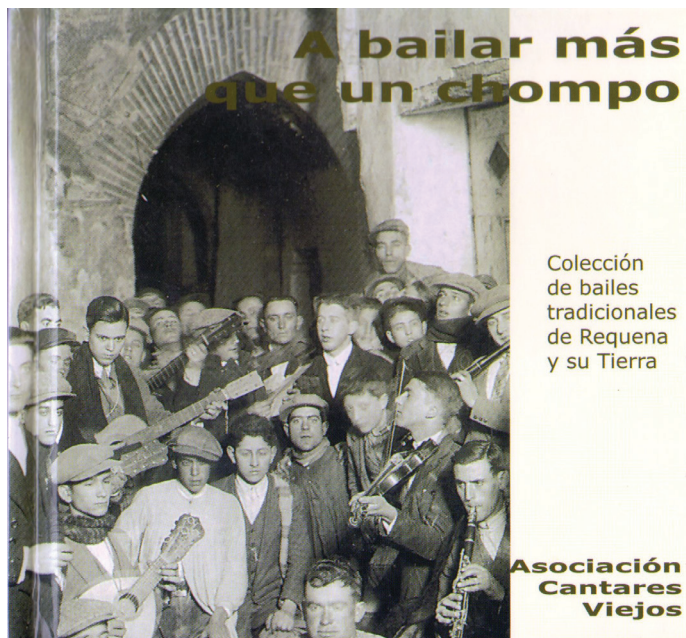
Los *Lanceros* se recuperaron hace pocos años en Requena, en un trabajo conjunto de la asociación *Cantares Viejos*, que dirige el folclorista Fermín Pardo, y la *Orquesta Filarmónica de Requena*, dirigida por Francisco Melero. Se incluyó en un CD dedicado a bailes tradicionales de Requena y su tierra, estando grabada también en video, con la coreografía adaptada, difundido en la popular plataforma You Tube.

No nos extendemos más por el momento. Es importante, ante todo, que tanto en Godella como en Requena y en los círculos musicológicos valencianos se sepa el interés que suscita la figura de Antonio Llorens Gallego, un músico que une la historia artística de ambas ciudades y que necesita de una investigación histórica, musicológica y genealógica a fondo, así como de la interpretación de las pocas partituras con que contamos, para darlo a conocer a las generaciones actuales.

Desde mi perspectiva, el apellido Llorens ha dado y sigue dando grandes músicos a Godella y tal vez profundizar en la investigación sobre otros de esos músicos nos ayude en casos como este en el

que, a pesar de la proximidad en el tiempo, los datos históricos son difusos y poco concluyentes.

¿Por qué el subtítulo de "búsqueda" en la cabecera? Porque por desgracia, el rastro requenense de Antonio Llorens y su familia se pierde por completo en 1886, cuando desaparece la Banda Municipal y se crea la *Sociedad Musical Requense*. Es como si en ese momento, con tan solo cuarenta y cuatro años, cortara con todo; con la música, con Requena, ¿vuelve a Godella? Ahora, a raíz de la preparación de este artículo y gracias a la colaboración del Taller d'Història, hemos podido saber que no fue así, pues se ha localizado el registro de defunción en Buñol, donde falleció el 9 de febrero de 1890. ¿Qué le

llevo a Buñol? ¿Queda allí rastro de su paso, familiares, composiciones? Es un nuevo estímulo para seguir investigando sobre este excelente músico y maestro.

La larga tradición periodística requenense comienza tan solo tres años después, en 1889, y desde luego ninguna noticia hay en ella sobre Llorens. Una aventura musicológica que solo está comenzando y que necesita de la mayor colaboración posible, como la buena relación que me une desde hace años con algunos miembros del Taller d'Historia Local de Godella, que ya está en ello.

D'esquerra a dreta, l'alcalde de Burjassot, Rafael García, la dona del "vice sindaco", l'alcaldessa de Godella, Eva Sanchis i el "vice sindaco", Maurizio Santoro.

Entre la nit del divendres 4 i el dilluns 7 de novembre de 2016, Godella i Burjassot van ser visitades per una delegació italiana, concretament de Lanuvio. Després de la visita realitzada pel Comité d'Agermanament a Lanuvio, aproximadament un any abans, esperàvem la visita del seu alcalde, Luigi Galieti, acompanyat per algun altre representant consistorial, però aquest no va poder finalment viatjar a València per malaltia de manera que, en la seua representació, ens van visitar el "vice sindaco", Maurizio Santoro i Valeria Viglietti, presidenta del Consiglio Comunale de Lanuvio.

La recepció de les autoritats italianes va ser divendres de nit, sense donar-los temps a mingú de mamprendre cap activitat, excepte el descans, ja que l'agenda que els esperava els dies següents era bastant atapeïda: moltes visites i compromisos institucionals en poc de temps. Godella, València i Burjassot van ser testimonis d'un cap de setmana únic i prometedor respecte a l'agermanament plantejat i a possibles intercanvis culturals beneficiosos per a tots.

Dissabte de matí es va fer una visita a la nostra localitat, Godella, a la qual vaig tindre el plaer i l'honor de ser invitat com a component del Taller d'Història Local de Godella, ja que els nostres visitants volien conèixer alguns membres de l'associació, en especial Jesús Blanch. La història n'és antiga: fa uns anys es va treballar en un llibre sobre Lauri Volpi a Lanuvio i el seu ajuntament va contactar amb nosaltres —com a associació— i concretament va ser Jesús qui va elaborar la informació que els van remetre; el llibre es va fer i en la bibliografia i els agraïments figuren aquests, el Taller i Jesús. Quan vaig manifestar a Jesús aquestes inten-

cions dels italians de conèixer-lo personalment i les dates possibles, va declinar amablement la invitació, ja que tenia uns altres compromisos adquirits amb anterioritat i, de retop, vaig trobar-me jo al seu lloc.

El mateix matí, vam fer un passeig per Godella, en el qual Genís Ruiz va fer de guia, des de l'ermita fins al col·legi Sagrado Corazón (antic castell senyorial), l'horta, l'església de Sant Bertomeu, l'ajuntament, els xicotets monuments urbans, la torre Boils, etc, junt amb algunes pinzellades històriques, que van ser descrites magistralment pel nostre guia. Posteriorment vam visitar el panteó del tenor Lauri Volpi, on es va fer una xicoteta ofrena floral al mestre italià. Vam finalitzar el matí amb una visita a la fàbrica de cerveses Fernández Pons, al carrer dels Fusters, 3, on Jacobo Fernández ens va explicar el funcionament d'aquesta fàbrica, situada al cor de Godella. Així mateix, vam ser obsequiats amb una esplèndida "picaeta" que ens servir de menjar típic valencià. A primera hora de la vesprada, el grup es va traslladar a València per poder aprofitar la vesprada completa i conèixer un poc la nostra magnífica capital, però abans jo em vaig acomiadar del grup obsequiant-lo, en nom del Taller d'Història Local de Godella, amb tres dels nostres llibres de "Qüerns – Quaderns de Godella" i em vaig comprometre amb els nostres visitants que, amb posterioritat, els en fariem arribar la resta. Per la seua banda, el "vice sindaco" ens va obsequiar amb un vídeo turístic de Lanuvio, unos fullets museístics i unes reproduccions de monedes romanes que es van depositar al Taller. També ens va indicar que ens enviarien algunes publicacions de la seua terra.

Dissabte de matí, els representants de l'ajuntament de Lanuvio, Maurizio Santoro i Valeria Viglietti, van depositar un ram de flors al panteó de Lauri Volpi.

Diumenge de matí, després de la visita al Casino Musical de Godella, el grup es va traslladar a Burjassot, on van visitar el monument nacional "Les Sitges", l'Agrupació Musical Burjassot, l'asil Sequera i la casa de Lauri Volpi (on el tenor va viure durant més de quinze anys). Per últim, dilluns es va reservar per als actes institucionals: primerament a l'ajuntament de Burjas-

sot i després al de Godella es van realitzar sengles recepcions oficials en què els representants de cada institució van ressaltar la importància cultural que podia tindre un possible agermanament entre les tres poblacions i, a més, es van intercanviar alguns regals institucionals.

Els italians que ens han visitat, acompanyats per les seues respectives parelles, gaudeixen de la bellesa de la nostra capital, València.

Tot i que el tenor Giacomo Lauri Volpi havia fixat la seua residència a Burjassot, a escala cultural estava molt més vinculat a Godella: músics i pintors atraïen al nostre territori el gran tenor italià. I, addicionalment, podem afirmar que el tenor Lau-

ri Volpi podria ser un gran nexe d'unió i agermanament entre la seua població natal, Lanuvio, i les nostres, Burjassot y Godella (les fotos utilitzades han estat cedides amablement per Vicent Madrid).

Julio Montagut Marqués
Àrea de Publicacions i Comunicació

CANTALS

dóna l'enhorabona a...

Carles Cano Peiró

pels tres premis rebuts l'any 2016. D'una part, el premi en poesia visual, obtingut en els "Premios Otoño Villa de Chiva"; d'altra, l'aconseguit en el "XV Premio Internacional de Poesía Internacional 2016", atorgat per la Diputación de Badajoz, per la seua obra "Siempre ha habido clases" i, per últim, el premi "Lazarillo 2016", l'11 de novembre de 2016, en la seua modalitat de "creación literaria" atorgat per l'"Organización Española para el Libro Infantil y Juvenil" (OEPLI).

Bartolomé Llorens Peset

pels seus dos magnífics concerts oferits, amb motiu de l'"Any Pinazo", l'11 de novembre de 2016, al Museu de Belles Arts de València Sant Pius V "Pinazo en música. Analogies sonores" i l'oferit l'endemà, 12 de novembre, a la Casa-Museu Pinazo, a Godella.

Carlos Madrid

pel seu recent nomenament com a director del Festival Internacional de Cine de València, Cinema Jove, amb la qual cosa deixarà de responsabilitzar-se de La Cabina, Festival Internacional de Migometratges de València.

Fàbrica de cerveses Fernández Pons

representada especialment per Jacobo, qui, en representació dels seus germans, amb el seu singular mestratge i professionalitat, va atendre molt especialment el grup de municipis italians de Lanuvio (amb alguns ciutadans godelencs de la comissió d'agermanament), que van visitar Godella, el primer cap de setmana de novembre, per tal de conèixer els llocs on va viure el tenor Lauri Volpi els últims anys de la seua vida. Esperem que totes dues poblacions arriben a la fi a un acord d'agermanament cultural.

Alfredo Torres Martínez

Alfredo Torres, dibuixant, a qui se li ha atorgat un premi Annie (que és equiparable a un Òscar de l'animació), junt amb el seu equip, format per Victor Maldonado i Jules Rigolle. Aquest premi Annie va ser concedit a aquest magnífic equip, en la categoria de disseny de personatges en una producció televisiva, en la sèrie DreamWorks Trollhunters. Torres i Maldonado ja havien aconseguit un Goya a la millor pel·lícula d'animació amb "Nocturna", en l'any 2007.

Millor disseny de personatges (TV) – Victor Maldonado, Alfredo Torres i Jules Rigolle per 'Trollhunters'.

Empar Marco

Empar Marco, periodista i filòloga, perquè avui, 24 de febrer de 2017, Valenciaplaza digital anuncia que ella ha estat elegida com a directora general de la Corporació Valenciana de Mitjans de Comunicació, amb l'acord de sis dels nou integrants de l'òrgan directiu. Segons indica la mateixa publicació, Empar afirma que si es compleix el seu cronograma, al setembre de 2017 s'hi podrà iniciar una programació bàsica... Ella ha estat el "millor candidat. Una professional de consens, amb un gran projecte, nombrosos mèrits i currículum de llarg recorregut". La notícia s'està difonent a través dels mitjans de comunicació valencians, en els quals se li dona el caràcter de definitiva. Tot i que ha de comparèixer davant la Comissió de Radiotelevisió Valenciana i de l'Espai Audiovisual de Les Corts per a ser ratificada, Empar, estàs ahí!

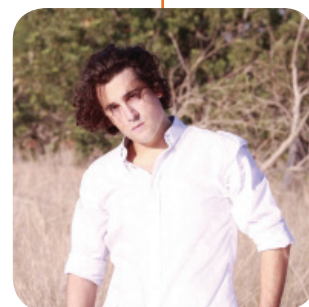

Família Gálvez-Benlloch

perquè el dia de la presentació del QÜERNS- monogràfic núm. 1, dedicat a José Corell Benavent, mestre i pintor, van cobrir sobradament les nostres deficiències i van arribar al públic tant en la venda d'exemplars com aconseguint fer nous socis per al Taller.

Brian Martínez

compositor godellenc, i actualment Catedràtic de Tecnologia Musical al Conservatori Superior de Música de València, que el passat 12 de febrer va estrenar al Palau de la Música de València l'obra *Variaciones del amor oscuro, para violín solo*, que va interpretar el violinista Francisco Jimeno. El mateix Jimeno, també va fer sonar la peça de Martínez el 17 i 19 de febrer al Real Club Marítim de Barcelona i a Sant Cugat del Vallès respectivament. Brian Martínez ha rebut en els últims anys premis de composició com el Premi Ciutat de València en el festival Valencia Crea 2014 per l'obra *Suit de cámara*; el premi del concurs internacional de composició Horacio Salgán, per l'obra *Momento mori* i el primer premi en el II Concurs Internacional de Composició Isla Verde 2012, amb la seua obra *Gagará*. A més, les seues obres han sigut estrenades a diversos països com ara Alemanya, Sèrbia, Corea del Sud, Estats Units, Argentina i Brasil.

Art i esport; esport i art

La colombicultura a Godella (1923):

Pedro Fernando
Gálvez Gonzalo

Un agradable capvespre del mes d'abril, mentre feia footing per l'horta de Godella, vaig observar un grup nombrós de coloms on el que més destacava, a més del seu vol majestuós i ràpid, era la gran varietat de colors.

En arribar a casa, vaig telefonar al meu amic Edu¹ ja que, en més d'una ocasió, l'havia vist atrafegat amb els seus coloms a la terrassa del seu oncle, Jesús Balaguer Marco², netejant el colomer i li vaig preguntar...

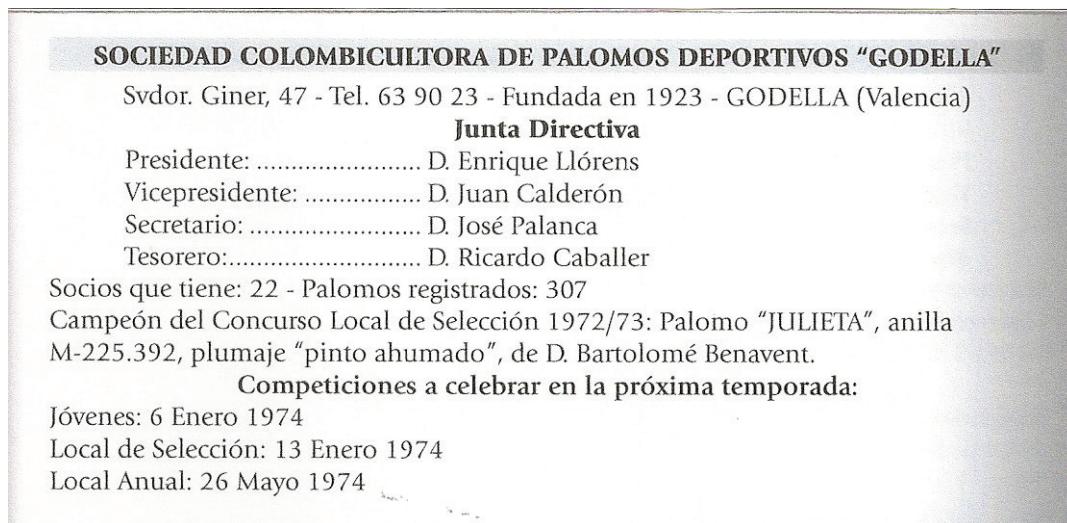
Local al carrer de Salvador Giner, núm. 47 (el núm. 39 en 2016) on va tindre la seua seu l'Associació de Colombaires de Godella. Al principi es reunien a la "torreta blanca", que era un edifici que hi havia en front de Cajamar, al carrer Ample (fotografia presa per l'autor en 2016).

¹ Eduardo Marco Escamilla, entre d'altres coses, és poeta, colombar i també àrbitre federat en competicions de coloms.

² També colombar, ja mort.

...L'esport o l'art de la colombicultura, que tant s'hi val, comença a practicar-se a Godella al voltant de 1923 i continua practicant-se en l'actualitat³.

L'any de fundació de la societat que es llig en l'anterior il·lustració de 1923, difereix de l'any de celebració a Godella de les noces d'or, 1927-1977. I, a més, la Junta Directiva que es menciona és la que correspon als anys 1972/1973.

Informació obtinguda del llibre "Memoria y calendario de competición 1973-1974" editat per la Federació de Colombicultura de la Comunitat Valenciana (dades facilitades per la dita federació).

No obstant això, el llibre d'actes més antic de la societat que s'ha localitzat comença el dia 28 d'abril de 1951 i finalitza el 20 de desembre de 1997.

En la primera acta de l'any 1951 s'informa que la Federació Espanyola de Colombicultura ha aprovat el reglament pel qual s'havia de regir la Sociedad Colombicultora de Palomas Deportistas "La Godellense"[sic] i eixe mateix dia se'n va constituir la següent junta directiva: president, José Martí Sancho; vicepresident, Miguel Casaña Ibáñez; secretari, Matías Marqués Albiach; tresorer-comptador, Francisco Ricós Martí; vocals, José Benavent Aliaga i José Sanjuán Espí.

Entre les qüestions més curioses o significatives tractades en les actes que comprenen el període anteriorment indicat –les més nombroses són les que estableixen els dies i hores de la setmana per a la solta de coloms–, figuren...

En junta general ordinària de 27 de setembre de 1951... s'acorda que a partir del dia u d'octubre es començarà a volar coloms i es prohibeix soltar coloms⁴ de manera que se sancionarà el soci que ho faça amb **una pesseta**...

En junta directiva de 24 de març de 1982... s'acorda imposar la insígnia d'or de la Colombicultura a títol pòstum a En Francisco Benavent Aliaga, que va ser soci d'aquesta entitat, en la persona de la seua dona N'Àmparo Tamborero, com a record d'admiració i afecte.

El 19 de febrer de 1993 es presenta a la Junta General l'"escut o emblema" de la societat i s'aprova un cercle amb bandera espanyola, dins de la Societat Colombicultora de Godella, al cente cap i pap i al pap, l'escut de Godella⁵.

L'última acta del llibre és de data 20 de desembre de 1997 i no s'ha localitzat per part d'aquest autor cap llibreo posterior.

... Quant a l'art o esport de la colombicultura a Godella, el colombaire sol tindre un colomar a la terrassa de sa casa on els coloms no romanen tots junts sinó que estan en una espècie de gàbies allargades anomenades catxaperes, que consten de dos habitacles amb un colom en cadascú d'ells. El sòl, generalment, és d'uralita o del material utilitzat per a fabricar les catxaperes.

³ Any 2016.

⁴ Coloms a penes eixits de l'ou, amb dos o tres mesos.

⁵ No he aconseguit veure enlloc el dit escut o emblema.

El colomer se sol netejar cada dos o tres dies i en determinats moments en què els coloms arriben a estar tots junts (en la solta de coloms a l'estiu, per exemple) i poden barallar-se però sense matar-se perquè sempre n'hi ha un que acaba abandonant la baralla. Al colomer no hi ha un líder del grup com ara en altres bandades d'animals.

Carnet de la Federació Espanyola de Colombicultura, segons s'indica en la portada. Correspon a Bartolomé Benavent Aliaga. En l'interior es llig: Federación Regional de Sociedades Colombicultoras de palomas buchonas⁶ de la Región de Levante. Bartolomé va ser campió del Concurs Local de Selecció 1972/1973 amb el colom "Julieta" (cedit pel seu fill José Benavent Salvador).

Edu té 32 coloms de volar al palomar i a sa casa, al voltant de 100 i més de 30 colomes, que són les que utilitza per a l'entrenament de futures competicions i que estan separades dels coloms excepte quan en solta alguna perquè aquests n'aprenen i s'acostumen a volar junt amb ella.

Competició a Godella. Plaça de la Comunitat Valenciana. Les persones identificades són: (1) Jesús Balaguer "El carrero"; (2) Jesús Montagud "Pepico"; (3) Javi Llorens; (4) Vicente Herguido Llorens; (5) Balbino Arguisuelas; (6) Pepín "Catarro", de Burjassot; (7) José Alonso i (8) Bartolomé Benavent Salvador (fotografia Arxiu Ricardo García de Vargas, en avant ARGV, presa cap a la dècada dels anys 70).

Tots tenen nom. Entre els d'Edu, hi ha: "Dante", "Ordinari", "El Elegante", "La Saga"... i entre els que van participar en les noccs d'oro a Godella en 1977 figuren: "Napoleón", "Caín", "2x3", "El mal" i "Veneno". Al so o grunyit que emeten s'anomena "rullar o parrupar".

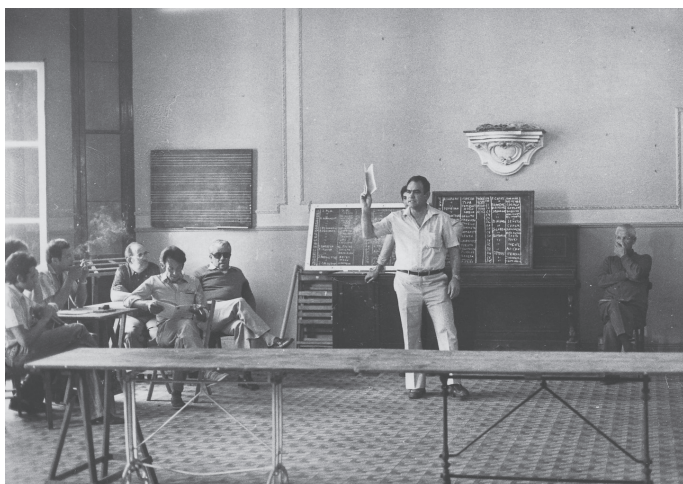
A la seua catxapera, cadascú té un menjador que consta de tres compartiments. En un d'ells té dacsca, en un altre edro⁷, i al tercer, pedretes de la platja, ja que la pedra, al menjar-la, fa fermentar el menjar a la seua morella⁸ i la digereixen millor. Mengen tres vegades al dia: al matí, al migdia i a la nit.

⁶ Es diu del colom o de la paloma domèstics que es distingeixen per unflar el pap desmesuradament. www.dle.rae.es/ (consultat el 17.06.2016).

⁷ Llavor de la garrofa que s'utilitza com a pinso. Semblen unes boletes de color negre.

⁸ Estòmac muscular que tenen les aus, molt robust especialment en les granívores, i que els serveix per triturar i ablanir, per mitjà d'una pressió mecànica, els aliments, que arriben a aquest òrgan mesclats amb els suc digestius. www.dle.rae.es/ (consultat el 9-7-2016).

Els coloms de competició són aus que arrepleguen infeccions amb facilitat. Per això, són exemplars molt cuidats pels seus propietaris i pels veterinaris de cada zona. Últimament estan patint atacs de les gavines que, procedents de la costa, volen cap a l'interior de l'abocador de Quart de Poblet per a buscar menjar i que poden arribar a matar-los per a alimentar-se.

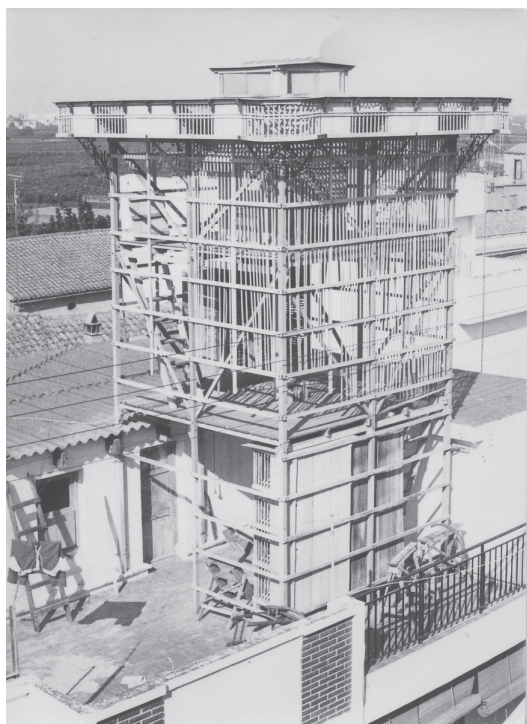

Resultats d'una competició al local d'"El Casino Més Antic" que estava ubicat al carrer de Salvador Giner, núm. 47 (el núm. 39 en 2016). D'esquerra a dreta, segons s'observa en la fotografia, són: els tres primers, junt a la finestra, no ha estat possible identificar-los; Francisco Barberá; Eduardo Cardo; José Montagud; Enrique Llorens (de peu) i José Benavent (fotografia presa cap a la dècada dels anys 70 i cedida per la revista Godayla).

El major perill que existeix hui per als coloms són els cables de llum i els de les antenes, les mateixes antenes i, com hem dit abans, les gavines.

L'esperança de vida d'un colom està entre els 0 i els 15 anys.

Una vegada entrenats, i quan tenen aproximadament un any, comencen a participar en competicions de coloms joves, encara que també poden competir amb coloms de més anys si les seues condicions ho fan possible i el seu propietari ho desitja. I és als huit anys, més o menys, quan deixen de competir i des d'aleshores s'utilitzen per a criar.

Colomer de Manuel Jiménez "el niño" al carrer de Salvador Giner, número 18 (antic carrer Carnisseria) de Godella. Hui ja no existeix (fotografia presa en la dècada dels anys 70 i cedida per la revista Godayla).

Solta de coloms en un dia de competició d'àmbit provincial. En primer terme, el col·laborador en aquest article i colombaire, Eduardo Marco Escamilla (fotografia presa per l'autor en l'any 2016).

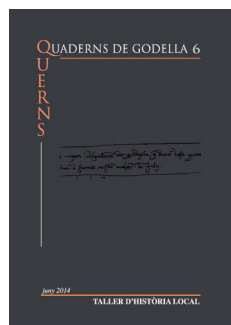
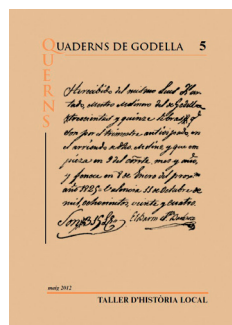
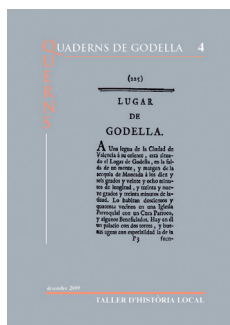
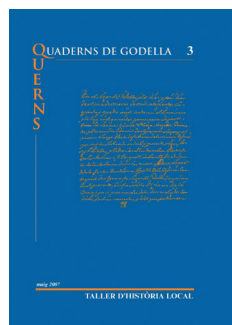
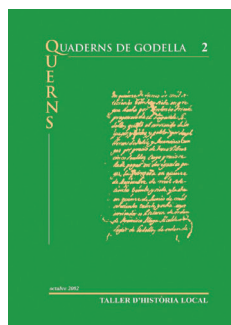
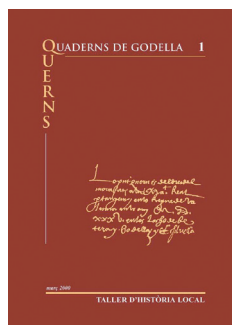
CONTINUARÁ...

El Taller d'Història Local de Godella, té el seu origen a l'any 1994 en què un grup de godellencs interessats en l'àmbit de la història local, van crear els fonaments del que ja al 1995 es va formalitzar com associació sense ànim de lucre, legalment constituïda, inscrita al Registre d'Associacions de la Generalitat Valenciana.

L'estudi de la història de Godella pren un fort impuls amb l'aparició de **Qüerns - Quaderns de Godella**. Es tracta d'una publicació que naix amb el compromís de la continuïtat impulsada pel Taller d'Història Local de Godella, que vol donar a conèixer treballs de recerca al voltant del nostre poble.

Qüerns Monogràfics número 1

Esgotada edició en paper.

Pots baixar-lo en .pdf

Descàrrega gratuïta

Establiments on es poden adquirir
Qüerns - Quaderns de Godella (números 2, 3, 4, 5 i 6)
Qüerns Monogràfics (número 1)

En **Godella**:

- **Papereria Pinazo** – C/ Pintor Pinazo 19
- **Papereria Cervantes** – C/ Cervantes, 47
- **Quiosc Garabatos** – Carretera de Rocafort, 2
- **Quiosc Carmen** – Carretera de Rocafort, 16
- **Carlin Godella** – C/ Santíssima Trinitat, 12

En **Burjassot**:

- **Quiosc Michel** – C/ Ausias March, 81

DADES DEL/DE LA SOL·LICITANT

Nom: Data naixement:

D.N.I.: Professió:

Domicili:

Població: C.P.:

Telèfons:

Correu Electrònic:

QUOTA

(Assenyaleu la quota)

- ☐ Quota semestral (18,03 €)
- ☐ Quota semestral especial (estudiant, aturat o pensionista) (9,02 €)
- ☐ Quota familiar anual pagadera al segon semestre (unitat familiar amb un o més socis) (6,01 €)

COL·LABORACIÓ

- ☐ Desitge només ajudar al sosteniment econòmic del Taller.
- ☐ Desitge ajudar al sosteniment econòmic i a més participar en el treball que s'hi faça

Temes relacionats amb els treballs del Taller en què voldria col·laborar:

- ☐ Desitjaria que es posaren en contacte amb mi per confirmar millor les tasques en què podria col·laborar

DADES BANCÀRIES

Banc: Domicili:

Població: C.P.: Província:

	Entitat	Oficina	DC	Núm. Compte
IBAN	ES			

*Signatura del/ de la sol·licitant:**Signatura socis/es avaladors/ores*

Godella, a de de 201

D'acord amb el que estableix la Llei Orgànica 15/1999, de Protecció de Dades de Caràcter Personal, l'informem que les seues dades personals recollides en aquest document s'inclouran en un fitxer automatitzat sota la responsabilitat de TALLER D'HISTÒRIA LOCAL DE GODELLA, amb la finalitat de poder gestionar les condicions i avantatges de ser soci/a. Pot exercir els seus drets d'accés, cancel·lació, rectificació i oposició mitjançant un escrit a la nostra adreça postal: Apartat Correus 129 / 46110-Godella.

Mentres no ens comuniquem el contrari, entendrem que les seues dades no han estat modificades i que es compromet a notificar-nos qualsevol variació i que tenim el consentiment per utilitzar-les per tal de poder fidelitzar la relació entre ambdues parts. Tanmateix, entenem que ens dóna el seu consentiment per poder-li enviar les comunicacions, publicitat i qualsevol informació que creiem puga ser del seu interès.

Sr./Sra. Director/a del Banc:

Autoritze que els rebuts presentats pel TALLER D'HISTÒRIA LOCAL DE GODELLA siguin carregats al meu compte núm:

	Entitat	Oficina	DC	Núm. Compte
IBAN	ES			

Nom: Godella, a de de 201

D.N.I.: *Signatura,*

Domicili:

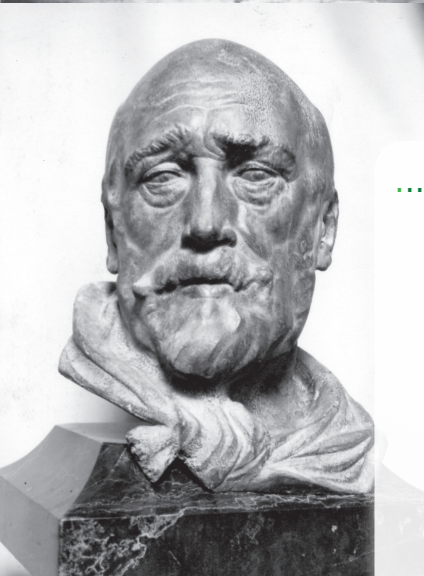
Població: C.P.:

El Taller d'Història Local de Godella
porta més de 20 anys al servei del poble,
treballant amb il·lusió i esforç...

per la cultura
el patrimoni
la tradició
la història

El Taller necessita...

... persones que puguin col·laborar a:

- Fotografiar documents.
- Passar per un escàner documents o fotografies per fer d'ells còpies digitals. No cal experiència prèvia. Si no sabeu fer-ho, vos ensenyem. És molt fàcil.
- Transcriure entrevistes. Tenim moltes gravacions fetes a persones majors. Moltes d'estes ja no estan entre nosaltres. Per ser útil el que ens conten en elles, el millor es poder-les tenir transcrites. Això necessita persones que es dediquen a fer-ho i que ara no en tenim.
- Softwares de bases de dades.
- Gestió econòmica - administrativa.

Però sempre serà benvinguda qualsevol persona que vullga ajudar encara que no estiga compresa en ninguna de les anteriors possibilitats. Perquè sobretot el que compta es voler fer junts.

